

Evengi / Evenk / Эвэды турэн Ewedy turen

latinisatsioon / romanization: KNAB 1994-07-14

1	А а	a	13	Л л	l	25	Ц ц*	c
2	Б б	b	14	М м	m	26	Ч ч	č
3	В в	w	15	Н н	n	27	Ш ш*	š
4	Г г	g	16	Ң ң ^C	ŋ	28	Щ щ*	šč
5	Д д	d	17	О о	o	29	Ъ ъ	"
6	Е е	é,je ^A	18	П п	p	30	Ы ы	y
7	Ё ё	jo	19	Р р	r	31	Ь ь	'j ^B
8	Ж ж*	ž	20	С с	s	32	Э э	e
9	З з*	z	21	Т т	t	33	Ю ю	ju
10	И и	i	22	У у	u	34	Я я	ja
11	Й й	j	23	Ф ф*	f			
12	К к	k	24	Х х	h			

^A д, н, т (peenendujate), täishääliku, й, ъ ja ь järel, samuti sõna alguses.

^B Peenendujate järel (?).

^C Kuni 1958 нг.

^A After д, н, т (palatalizing consonants), a vowel, й, ъ and ь, also word-initially.

^B After palatalizing consonants (?).

^C Until 1958 нг.

Märkusi

1. *d, n, t* on *i* ja *j*-i ees palataliseeritud (*dj* [dⁱ~dz]), peenendamata korral asendatakse *i* *y*-ga.
2. Foneemi *é* (kirillitsa *e*) eristatakse *e*-st (э) üksnes kaashääliku (v.a *d, t*) järel. Sõna alguses, samuti *d, t* järel märgib kirillitsa э sageli *e*-d, kuid võib märkida ka *é*-d.
3. Tavakirjaviisis ei märgita täishäälikute pikkust, ң on asendatud (eriti enne 1959. a) sageli нг-ga.
4. *e* [э] on põhja- ja idamurretes ö-, lõunamurretes ä-varjundiga.
5. Rõhk on liikuv.

Notes

1. *d, n, t* before *i* and *j* are palatalized (*dj* [dⁱ~dz]), *y* is used instead of *i* when the consonants are not palatalized.
2. The phoneme *é* (Cyrillic *e*) is distinguished in spelling from *e* (э) only after consonants except *d, t*. Word-initially, also after *d, t*, the Cyrillic э often denotes the phoneme *e* but may also denote the phoneme *é*.
3. In the usual spelling the length of vowels is not indicated, also the character ң has been often substituted by нг (especially before 1959).
4. The letter *e* [э] is pronounced closer to ö in Northern and Eastern dialects, and closer to ä in Southern dialects.
5. The stress varies.

Hääldus

e [ɔ]; é [e:]; g [g], [ɣ]^A; h [x], [h]^B; w [β], [ϕ]^C; y [i]

^A Täishäälikute vahel, sonorandi ees või järel.

^B Põhja- ja enamikus idamurretes.

^C Sõna lõpus.

Pronunciation

^A Between vowels, after or before a sonorant.

^B In Northern and most of the Eastern dialects.

^C Word-finally.

Ladina tähestik NL-s 1931–1938

A a	F f
B b	G g
C c = č	H h
D d	I i
E e = é	J j
Ə ə = e	K k
Ī ī = ē	L l

Roman alphabet in the USSR 1931–1938

M m	S s
N n	T t
Ŋ ŋ = nj	U u
Ō ō	W w
O o	Z z
P p	Ʒ ʒ = dj
R r	

Ladina tähestik Hiinas (1998, 2007)

A a	Ĝ ĝ = g [ɣ]
B b	H h
C c	I i
D d	J j = dj
E e = e [ə]	K k
Ē ē = é	L l
F f	M m
G g	N n

Roman alphabet in China (1998, 2007)

Ng ng = ŋ	U u
Ө ө = o [ɔ]	V v = [ə]
O o	W w
P p	X x = š
Q q = č	Y y = j
R r	Z z = dz
S s	
T t	

Mongoli tähestik Hiinas

ᠠ	= a	ᠨ	= ŋ
ᠡ	= e	ᠪ	= b
ᠢ	= j*, i	ᠫ	= p
ᠣ	= o [o, ɔ]	ᠭ	= g
ᠤ	= u [o, u]	ᠭ	= g
ᠥ*	= e	ᠮ	= m
ᠨ	= n	ᠯ	= l

Mongolian alphabet in China

ᠰ	= s	ᠷ	= r
ᠱ	= š	ᠸ	= w
ᠲ	= t	ᠹ	= f
ᠳ	= d	ᠬ	= k
ᠴ	= č	ᠬ	= h
ᠷ	= dj		* sõna alguses / word-initially
ᠵ	= j		

Allikad**Sources**

1. М. И. Исаев. *Языковое строительство в СССР. (Процессы создания письменностей народов СССР.)* «Наука», Москва 1979, с. 324.
2. *Evenki language.* — Wikipedia, en.wikipedia.org, 2012-09-28.
3. *Эвенкийская письменность.* — Википедия, ru.wikipedia.org, 2012-09-28.